

BŪK MATOMAS – NEŠIOK ATŠVAITĄ!

Trumpėjant dienoms ir ilgėjant tamsiajam laikotarpiui, viena iš svarbiausių temų tampa pėsčiųjų saugumas. Sniegas, lietus, nuolatiniai šalčiai ir ypatingai trumpas šviesus paros metas apsunkina eismo sąlygas, todėl, nors ir pasirinkus saugų greitį, stabdymo kelias pailgėja, o tai lemia vis atsinaujinantį nelaimių skaičių.

Atšvaitai – paprasta ir efektyvi priemonė užtikrinanti pėsčiųjų, dviratininkų, motociklininkų ir kitų eismo dalyvių saugumą prieblandoje ar tamsiu paros metu. Tyrimai rodo, jog net 90% informacijos apie nuolatos besikeičiančias eismo sąlygas, vairuotojai priima akimis. Todėl, ypač tamsiai apsirengę pėstieji ar dviratininkai, pablogėjus matomumui gali būti vairuotojų laiku nepastebėti. Pavojingiausias laikas pėstiesiems – nuo lapkričio iki vasario pabaigos. Mat šiuo laikotarpiu didesnę paros dalį būna tamsu, dažni krituliai. Efektyviausia saugumo priemonė tamsiu paros metu – atšvaitai. Šiuo metu jų yra visokiausių rūšių ir formų – prisegami, prikabinami, prilipdomi, tačiau bene efektyviausi, apyrankės formos atšvaitai ant rankos.

Tamsoje, esant blogam matomumui, neapšviestu keliu einančius žmones vairuotojai dažniausiai pastebi tik transporto priemonei visiškai prie jų priartėjus. Tai pavojinga situacija, galinti sukelti skaudžias pasekmes sveikatai ir gyvybei. Dar pavojingesnė situacija, kai kelyje prasilenkiantys vairuotojai, trumpam apakinti žibintų šviesų, gali nepastebėti priekyje esančių kliūčių, taip pat pėsčiųjų ar dviratininkų. Su atšvaitu ar žibintu einantį arba dviračiu važiuojantį žmogų vairuotojas gali pastebėti iš maždaug penkis kartus didesnio atstumo nei be atšvaito. To pakanka, kad vairuotojas galėtų sulėtinti važiavimo greitį ir saugiai prasilenkti su pėsčiuoju (dviratininku, vadeliotuju) ar, esant būtinybei, sustabdyti automobilį. Tamsoje ar esant blogam matomumui, palyginti su šviesiuoju paros metu, pėsčiajam, dviratininkui, vadeliotujui galimybė patekti į eismo įvykį padidėja net keletą kartų. Be to, nelaimės pasekmės būna žymiai skaudesnės.

Kelių eismo taisyklės nustato:

Vairuotojams

Tamsiuoju paros metu kelyje, išskyrus stovėti skirtas vietas, priverstinai sustojęs motorinės transporto priemonės vairuotojas, išlipdamas iš motorinės transporto priemonės, privalo vilkėti ryškiaspalvę liemenę su šviesą atspindinčiais elementais arba būti prisisegęs prie drabužių atšvaitą.

Dviratininkams

Dviračio gale turi būti raudonas šviesos atšvaitas arba raudonos žibintas, iš abiejų šonų – oranžiniai šviesos atšvaitai, pritvirtinti prie ratų stipinų. Važiuodamas važiuojamąja kelio dalimi, dviračio vairuotojas privalo dėvėti ryškiaspalvę liemenę su šviesą atspindinčiais elementais arba dviračio priekyje turi degti baltos šviesos žibintas, o gale – raudonos šviesos žibintas. Važiuojant keliu tamsiuoju paros metu arba esant blogam matomumui, dviračio priekyje turi degti baltos šviesos žibintas, o dviračio gale – raudonos šviesos žibintas, dviračio vairuotojas privalo dėvėti ryškiaspalvę liemenę su šviesą atspindinčiais elementais.

Pėstiesiems

Pėstieji privalo eiti šaligatviais arba pėsčiųjų takais dešine puse, o ten, kur jų nėra, kelkraščiu. Jeigu šaligatvio, pėsčiųjų tako, kelkraščio nėra arba jais eiti negalima, leidžiama eiti viena eile važiuojamosios dalies pakraščiu.

Kelkraščiu arba važiuojamosios dalies pakraščiu einantys pėstieji turi eiti prieš transporto priemonių važiavimo kryptį.

Pėstieji, einantys neapšviestu kelkraščiu arba važiuojamosios dalies kraštu tamsiuoju paros metu arba esant blogam matomumui, privalo nešti šviečiantį žibintą arba vilkėti ryškiaspalvę liemenę su šviesą atspindinčiais elementais arba būti prie drabužių prisisegę kitiems eismo dalyviams matomoje vietoje atšvaitą. Traukiamas (stumiamas) platesnis nei 1 m vežimėlis turi būti su atšvaitais: kairėje vežimėlio pusėje iš priekio – baltu, o iš galo – raudonu.

Labai svarbu, kad šeimos nariai pasirūpintų labiau pažeidžiamais artimaisiais – vaikais ir garbaus amžiaus žmonėmis, primintų saugaus eismo taisykles, perspėtų apie atšvaitų svarbą, padėtų jų įsigyti. Būtina, kad senatvės sulaukę žmonės ir vaikai įsiklausytų ir suprastų, jog taisyklingai nešiojamas atšvaitas vairuotojui padeda laiku pastebėti einantį žmogų.

Taip pat atkreiptinas dėmesys į teisingą atšvaitų naudojimą

- Atšvaitas turi būti prisegtas dešinėje drabužių pusėje, automobilio žibintų aukštyje, kad jį matytų iš priekio atvažiuojantys vairuotojai.
- Juostinis atšvaitas dedamas ant dešinės rankos ties alkūne, o ant dešinės kojos žemiau kelio. Ant rankinės ar kuprinės atšvaitai dedami iš dešinės pusės (dešiniarankiams).
- Nereikia pamiršti, kad saugumas dažnai priklauso nuo matomumo. Atkreipkite dėmesį, kad pats atšvaitas savaime nešviečia, o tik atspindi atvažiuojančio automobilio šviesas, todėl jį būtina pritvirtinti automobilio žibintų aukštyje, nes taip vairuotojai geriau pastebi atšvaitus.
- Atšvaitą ant vaikų drabužių reikia pritvirtinti suaugusio žmogaus kelių lygyje. Šioje vietoje prikabinas atšvaitas maksimaliai atspindės autotransporto šviesas ir siųs išpėjamąjį signalą automobilio vairuotojui. Prisegti ar prisiūti prie vaiko drabužių arba prikabinti prie kuprinės atšvaitai „apšviečia“ vaiką 130-140 m atstumu nuo automobilio.

Šiaulių visuomenės sveikatos biuro specialistai primena, kad atsakingas elgesys kelyje ir taisyklingas atšvaitų dėvėjimas gali išsaugoti sveikatą ir gyvybę. Atrodytų, kas yra atšvaitai? Audinio ar plastmasės gabaliukai, tačiau būtent jie gali išgelbėti ne vieną gyvybę. Tiesiog reikia juos įsigyti ir tinkamai nešioti.

*Parengė visuomenės sveikatos specialistė,
vykdanti visuomenės sveikatos stiprinimą
Diana Gedminienė*

